

ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมท้องถิ่นแห่งลุ่มน้ำปากพนัง (๒)

รศ. วิมล คำศรี

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ตัวอย่างผลงาน ของ
สงวน สุตมาศ (ศ. สงวนศิลป์)

กลอนเพลงบอก
ประเพณีสารทเดือนสิบ

สงวน สุตมาศ (ศ. สงวนศิลป์)

ออ...ประเพณีเทศกาลหรือว่างานจำปี

ชาวนครศรีธรรมราช

ทำบุญวันสารทในเดือนสิบ

ขอหยิบมาเล่าแหล่ง

ไม่ทราบก็ปีที่ได้ผ่าน

ปรากฏว่านานจังแรง

เรายังแสดงการสืบทอด

ให้มีตลอดไป

โดยเฉพาะคนรุ่นแก่

ยังไม่เคยแปรสภาพ

ทำบุญล้างบาปบรรพชน

หวังฟังกุศลใหญ่

ทำพอง ทำลา ประเพณี
 ที่เคยได้มีมาไกล
 เสร็จแล้วนำไปในวัดวา
 เอาลูกบั้งสกุล
 พ่อแม่ตายายที่ตายจาก
 ไปตกอยู่ภาคพื้นไหน
 หรือตกอยู่ในอเวจี
 ผลนี้ช่วยอุคหนุน
 ในช่วงของลูกและของหลาน
 เขาได้จัดการทำบุญ
 ออกค่าทูนเงินทองห่มค
 จำเป็นต้องอดทน
 ความจริงด้วยเรื่องสวยงาม
 เราทำกันตามประเพณี
 ไม่ว่าจะเป็นคนจนหรือมี
 เราทำกันปีหน
 นี่บ้านอาจารย์สงวนศิลป์
 ทำมาหากินคิดข้างจน
 แม่จัดอีกคนเมียก่อนเก่า
 ก็ยังเอาแบบโบราณ
 ทำพองลาแทบทุกปี
 ถือประเพณีเก่าก่อน
 พร้อมด้วยอวยพรในทางลูก
 ให้ลูกและให้หลาน
 พร้อมด้วยศิษย์น้ำจิตสวย
 คินนี้มาช่วยในงาน
 บ้านของอาจารย์คินทอดลา
 ศิษย์มากันหลายคน
 หมนายแฉิ่ง เสียงเสนาะ
 มากกว่าคำขอในทางศิลป์
 เพลงบอกสุรินทร์ก็มาสู่
 มาร่วมงานกุศล
 อาจารย์แต่งกลอนเอาไว้ให้
 เรามาบรรยายกันทีละคน

มีประชาชนมาฟังเสียง
 มานั่งกันเรียงราย
 ทั้งช่างภาพก็มาด้วย
 ลูกสาวคนสวยของอาจารย์
 ฟื้นจากวังงานของพ่อแม่
 จะได้แลในรูปภาพ

กลอนเพลงบอกว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ
 มนุษย์เรานั้นที่เกิดกันมาอยู่
 จนสูงอายุทั้งหลาย
 นับวันที่จะตายจากโลก
 ลูกหลานพลอยโศกเสนา
 ผู้สูงอายุเราทั้งหลาย
 คุณคงดันไม่มีแกน
 เขาเคยทดแทนพัฒนา
 ให้ค่ากับแผ่นดิน
 ถึงจนทรัพย์อับวาสนา
 แต่สิ่งเลิศค่าย่อมมี
 ถ้าสร้างความคิดหวนหอม
 เพียบพร้อมด้วยองค์ศิลป์
 เห็นความดีดีเป็นตรา
 เหมือนทองทาบทาแผ่นดิน
 ตัวตายกายสิ้นสูญหาย
 ยังเห็นเป็นลายทอง
 อันทองแท้ธรรมชาติ
 บางทียังอาจหมองสี
 แต่ถ้านื้อแท้ความดี
 ไม่เห็นเป็นสีหมอง
 ทองคุณค่าราคาหลาย
 บ้างคนถึงตายเพราะทอง
 ถ้าความคิดครองอยู่รอด
 ชีวิตจะปลอดภัย
 ผู้สูงอายุเขาอยู่นาน
 เกิดลูกสอนหลาน ไม่สิ้นสุด

คืนบรรพบุรุษของชาติ
เป็นความดีขนาดใหญ่
ผู้สูงอายุเขาได้เห็น
ผ่านร้อนผ่านเย็นมาไกล
แต่ด้านจิตใจของตน
ต้องให้สมกับคนแก่
รู้ผิดชอบรู้ไต่ตรอง
ถึงแม้สมองเสื่อมทราม
หน้าตาไม่งามบอบบาง
คล้ายคล้ายกับร่วงแห
หลงลืมได้ไร้สติ
ไปตามหน้าที่คนแก่
เห็นเป็นใหม่ แพร่แก่คร่า
คนเขาไม่ว่าอะไร
ปัจจุบันทางราชการ
เขามีสถานสงเคราะห์
สาเหตุว่าเพราะคนชรา
มีค่าที่ยิ่งใหญ่
สมกันแล้วพุทธศาสน์
ประจำของชาติชาวไทย
หล่อหลอมน้ำใจด้วยบุญ
เอาไว้เป็นทุนเดิม
ในหลวงไทยใจสะอาด
มีคำพระราชดำริ
ตั้งมูลนิธิตนชรา
นำมาได้ส่งเสริม
แม้หลงลืมคนชรา
ลูกหลานอย่ามาซ้ำเติม
เพราะอดีตเดิมกายตน
เกิดมาจากคนแก่
จึงอำภอเฉลิมพระเกียรติ
แจ้งรายละเอียดให้รู้
งานประเพณีวันกตัญญู
ให้รู้ตามกระแส

เพื่อสืบทอดวัฒนธรรม
บอกให้ได้นำคนแก่
จะเป็นพ่อ แม่ ปู่ย่า
ให้มาวันสงกรานต์
เป็นธรรมเนียมประเพณี
ที่เราเคยมีนานนัก
เป็นวาระชวนชักชวนกัน
ในรุ่นของหลินหลาน
กตัญญูกตเวที
ผู้อุปการีทุกท่าน
มากราบมากรานรดน้ำ
สืบทอดติดตามมา
รดน้ำวันนี้จะดีเด่น
คนแก่ได้เห็น ได้พบ
ดีกว่ามารดน้ำศพ
เมื่อจบชีวิตหนา
เมื่อเสร็จสรรพได้รับพร
จากคุณบิดมารดา
ให้ลูกเจริญก้าวหน้า
ในการจะหากิน
ให้พระหนุบุญตามช่วย
ให้ลูกร่ำรวยเงินทอง
นีกแก้วแก้วทองมาแวะ
ดังเกลียวกระแสนินธุ์
ให้ห่างไกลภัยพิบัติ
พระช่วยขจัดมลทิน
เปี่ยมด้วยโภคินปิ่นโกกา
ด้วยพรของตายาย
ให้เกษมดีมีโชคสวย
ถูกเบอร์ถูกหวยดูหน้า
เมื่อรวยทางลัดมีสุข
ความทุกข์จะเบาหาย
ให้อายุ อยู่ยืนครัน
อยู่ได้ถึงวันแก่กาย

ป่วยต้องตายแมนแท้
 ให้ลูกได้แก่แทน
 ขอขอบใจท่านนายอำเภอ
 ที่ได้เสนอโครงการนี้
 จัดทำเป็นงานประจำปี
 รู้สึกว่าดีแสน
 เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงาน
 ตลอดถึงท่านผู้แทน
 ที่ยังห่วงแทนเขตสอง
 สามคนท่านต้องมา
 นายชำนาญ อภิชาติ
 ใจคอสะอาดซื่อสัตย์
 ในพรรคประชาธิปไตย
 ถนัดเราแล้วหนา
 คนที่สามก็ตามติด
 นามชื่อว่าวิชา
 สมัยข้างหน้าต่อไป
 คนแก่ช่วยใส่กัน
 ถ้าไม่เจ็บหรือไม่ไข้
 ไม่ล้มไม่ตายเสียก่อน
 คนแก่เมืองคอนสนอง
 ให้สิทธิ์เป็นของขวัญ
 แต่ถ้าตายไม่ได้ใส่
 เรายังมีใจผูกพัน
 เพราะท่านเหล่านั้นไม่จน
 ระดับของคนรวย
 จึงขอส่งโปรดฟังกู
 ผู้สูงอายุถึงตาย
 เงินทองทั้งหลายไม่สน
 จะขอโลงกันคนละหน่วย
 ใครขอจบในคำขาน
 ให้เธอทุกท่านรำรวย
 ให้อยู่กันด้วยพูนพิพัฒน์
 เป็นสุขสวัสดิ์

กลอนเพลงบอก
 ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

ออ...ภูมิปัญญาคนไทยนี้มันยังใสสด
 ตามที่ปรากฏประวัติการณ์
 แรกครั้งปฐมมนาน
 เริ่มตั้งเป็นฐานถิ่น
 ไทยมีปัญญาอรรถรส
 อยู่ทั่วไปหมดแผ่นดิน
 ในเมืองท้องถิ่นชนบท
 เคยเห็นปรากฏการณ์
 แต่ยุคหนึ่งซึ่งเบื้องบน
 ไม่ค่อยจะสรรเสริญ
 เพราะชั้นวรรณะตระกูล
 ยศศักดิ์เป็นมูลฐาน
 ปรากฏชื่อหรือสูงส่ง
 มักอยู่ที่ในวงการ
 ตระกูลจันทาลกรรมกร
 ชื่อเสียงไม่ห่อนดิ่ง
 ชาวนาไร่อยู่ปลายทุ่ง
 ไม่ใครพวยชูขย
 เหมือนเพชรหล่นตกจมดิน
 หมดสิ้นในความหวัง
 ถึงสิ้นสูญตระกูลทาส
 ผู้กุมอำนาจยังยั้ง
 ชื่อเสียงดั่งมิ่งหมู่ปราชญ์
 ในวงข้าราชการ
 ปราชญ์ทุ่งนาสามัญชน
 ไม่ใครจะสนใจขย
 ผู้รับมรดกดั้งเดิม
 ไม่ใครส่งเสริมประสาน
 วัฒนธรรมประจำชาติ
 ตลอดวันสารทสงกรานต์
 ฟีน้องชาวบ้านปฏิบัติ
 หลายรัฐบาลครอง

หนังปรม อ้ายลูกหมี่ รับวรรณกรรมหนังตะลุงไปใช้แสดง

ประเพณีในท้องถิ่น

ตลอดศิลป์ประจำภาค
ถึงจนถึงยากอนุรักษ์
ไม่ให้ศักดิ์และศรีหมอง

แต่ยังถูกมาทู่มฉลาด
เพราะเหตุว่าราษฎรนี้ต้อง
ยังคงเป็นของไร้ค่า
จี๋ข้าของแผ่นดิน

นายสงวน สุตมาส
ก็ไม่ฉลาดหลากหลาย
รู้สึกเสียดายภูมิปัญญา
ประชาในท้องถิ่น

เพ็งลิ้มตามามองโลก
นำเหงื่อไหลโชกอบดิน
รักษาศิลป์ในพื้นที่
ต่อต้านสลัดัน

มาเดี๋ยวนี้ค่อยคลายทุกข์
เข้ามาถึงยุคปัจจุบัน
ดีด้วยมิ่งขวัญมหाराช
ในหลวงของชาติไทย

ตอนเล็งถึงวัลยราช
พระองค์ครองชาติเป็นธรรม
ด้วยวรรณกรรมสถาปัตยกรรม
ชักนำขึ้นโตใหญ่

อีกสาขาทัศนศิลป์
กระหม่อมจอมปิ่นมองไกล
ยังสนพระทัยสรรหา
ศิลปะการแสดง

ส่วนพระองค์ทรงรู้สิ้น
อักษรศิลป์แห่งชาติ
ถวายประกาศราชสมัญญา
ยกคำมาแถลง

เมื่อยี่สิบสี่กุมภาพันธ์
เป็นวันสำคัญอย่างแรง
มีความขัดแย้งดังกล่าว
สองห้าสองเก้ามา

พร้อมกันนั้นส่วนพระองค์
ในหลวงท่านทรงประสิทธิ์ประสาท
พระราชทานวโรกาส
ศิลป์แห่งชาติหนา

ท่านหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ปราโมช
รับการทรงโปรดได้มา
อีกคนที่สองสรรหา
ชื่อว่านายมนตรี

คุณหญิงแก้วและนายเพื่อ
ปัญญาล้ำเหลือฉลาด
ได้มาเป็นศิลปินแห่งชาติ
สะอาดและสดศรี

เริ่มแต่ปีห้าสองเก้า
จนย่างเข้ามาเดี๋ยวนี้
ผู้สร้างความคิดไม่น้อย
ได้มากกว่าร้อยคน

เพลงบอกสร้อยบ้านสระใคร
พ่อแม่เคยไถนาคราด
ก็ได้ศิลปินแห่งชาติ
อำนาจบุญกุศล

ได้รับเข็มพระราชทาน
ในหน้าทำงานของตน
แสดงถึงผลเปรื่องปราด
มีความสามารถเต็ม

เขาให้คนเชิดชูเกียรติ
เล่าความละเอียดอีกนาน
ตามที่พระทัยในหลวงท่าน
พระราชทานเข็ม

ลักษณะนำศักดิ์สิทธิ์
มีภาพประดิษฐ์เต็มเต็ม
ลักษณะเข็มแบบเนียน
รูปเหรียญเป็นวงกลม

องค์ประกอบงามน่ากลัว
เป็นภาพดอกบัวสามดอก
มีแพรแถบนอกรองรับ
ประดับให้สวยงาม

รัตแถบวีรชนชาติไทย
มีอยู่ภายในเหรียญกลม

จารึกคำคม โอภาส
ศิลปินแห่งชาติดี
อันเชิญพระมหาพิชัย

ประมุขของไทยสูงสุด
ชัยะมงกุฎติตมา
ที่เปล่งรัศมี

ประดิษฐานไว้เหนือเหรียญ

เขาทำแบบเนียนอย่างดี
มีผ้าโบว์สีติดไป
ไม้คทาชัยพฤกษ์
ที่หัวเข็มเขาทรงมันท์

เข็มนี้สำคัญหนักหนา
พร้อมมูลบัตรได้มา
อักษรติดผนึก

ตัวอย่างวรรณกรรมหนึ่งตะลึง
ผลงานการสร้างสรรค์ของ ส. สวงวนศิลป์

บทเกี่ยวจ้อ

หาความรู้จากครุมาใส่กาย
เหมือนกับได้ข้อคิดเป็นสุภาษิตสอน
เพราะท่านเคยประสบการณ์ผ่านมาก่อน
อาบนำร้อนก่อนเราเขาเข้าใจ
เมื่อแรกตั้งครั้งโบราณมนานแท้

เกิดคนแก่ก่อนมาถึงสมัย
ถ้าคนแก่มงายไม่เข้าใจ

ประเทศไทยไม่ยื่นหัตถ์มาถึงปัจจุบัน

สงครามโลกเกิดสองครั้งพังพินาศ

มีหลายชาติพลาตเปลี่ยมาเสียขวัญ

ตกไปเป็นเมืองขึ้นเขาก็มากครัน

แต่ชาติไทยเรานั้นอยู่สบาย

ผู้เข้าศึกษาด้วยพร้าขวาน

ไทยโบราณรักษาชาติจึงไม่ขาดสลาย

บทเกี่ยวจ้อ

สืบสายเลือดมาหลายชั้นถึงบันปลาย
จึงควรให้การยกย่องพี่น้องไทย
ผู้เฒ่าแก่คือพ่อแม่คนทั้งชาติ
ถึงโอกาสเกิดมาล้ำสมัย
ความเจริญรุดหน้าออกมาไกล
สิ่งสมัยสวนทางดูขวางตา

ยันท่านอง)

พ่อแม่ว่าดี เรามั่งบางสิ่ง
ลูกชายหญิง อย่าโมโหโทษา
ถึงหนุ่มหนู จะเรียนรู้อีกกว่า
สูงวิชา ผู้ชราทั่วไป
รู้ถึถ้วน แต่บ้างสิ่งยังเสีย
เสียเอากรัน อยากให้ทันสมัย
ล้มคุณค่า วัฒนธรรมไทย
ที่สืบไป จากคนไทยโบราณ
เห็นเคยมี สถานที่บันเทิง
ความรื่นเริง เปิดใจสาวห้าวหาญ
เอาความหล่อ เข้ามาบริการ
เผยผลงาน เทือนสะท้านฟ้าดิน
เพื่อเรียกรื่อง ตอบสนองเงินได้
ให้ชาวโลก เกิดเป็นโรคจิตศิลป์
เป็นผลงาน จากวงการศิลป์
ต่างแดนดิน มาแพร่หลายให้ไทย
สิ่งแปลกตา นำเข้ามาผสม
เกิดนิยม กับสังคมแบบใหม่
เงินได้คล่อง จึงพี่น้องชาวไทย
สมัยหลัง ชอบฝรั่งเป็นแฟน
เดินตามหลัง หนุ่มฝรั่งกันหลาย
เพราะน้องหมาย จะได้จ่ายเงินแสน
สงวนเขียนคำคม หนังสือมากล่าวแทน
เสนอแฟนที่ชอบฟัง นิยายหนังสือลุ่ม

มนุษย์เรากิดมาในหล้าโลก
สุขทุกข์โศกเป็นคู่อยู่เสมอ
ต่างนิยมเงินทองของปรนเปรอ
มาบำเรอตนเองไม่เกรงกลัว

ปัจจุบันมนุษย์สุดจะโลก
หลงละโมภคิดรจนปวดหัว
ชอบเป็นคนดังเด่นเห็นแก่ตัว
มีคเฒ่ามัวเหี่ยวแห้งแล้งน้ำใจ

ควรโอบอ้อมอารีไมตรีจิต
กับมวลมิตรทุกคนชนน้อยใหญ่
เขาชื่นชอบตอบไมตรีมีเชื้อใย
รักน้ำใจนิยม โดยกลมเกลียว

เมื่อลำบากยากเข็ญต้องเห็นจิต
อย่าเบือนบิดขัดข้องไม่มองเหลียว
สังคมนี้ไซ้จะอยู่แต่ผู้เดียว
ต้องข้องเกี่ยวจนเจือช่วยเหลือกัน
มีอะไรที่ช่วยได้ก็ให้ช่วย

สิ่งหยิบฉวยเงินทองของขบฉันท
สิ่งที่เพื่อนไม่มีไซ้ให้แบ่งปัน
สารพันมากอย่างต่างต่างไป
อย่ามือสั้นดินสั้นช่วยกันคิด
มีน้ำจิตเสียสละจะสุขใส
สละทั้งแรงกายให้แรงใจ
ชนทั่วไปสรรเสริญเจริญพร

.....
ความเมตตากรุณาต่อประ โยชน
ความเข็มโหดต่อทุกข์ให้สุขสูญ
รู้เห็นจิตคิดเห็นใจใฝ่ใฝ่ก็อุล
สุขสมบูรณ์เกิดมีที่หัวใจ

ไม่อิงนกดกปลาไม่ฆ่าสัตว์
พระเจ้าตรัสในข้อศีลภิญโญใหญ่
แมลงบินโฉบฉวยสบายใจ
อย่าเที่ยวไปจับฉีกตัดปีกปล่อย

หนังสือ สวณศิลป์ รับวรรณกรรมหนังสือดูไปใช้แสดง

เห็นอึ้งอ่าคางคกยกเท้าถีบเอาไม้
หนีบแทงหนีบจับไม่หน้อย
สนุกใจ ไปเด็ดเท้ามดตะนอย
เสร็จแล้วปล่อยให้กัดกันพินันต์

จับพาไก่เอาไปชนชนร่วงหลุด
ก้มหัวมุดอยู่ใต้ปีกหลบหลีกหนี
ยื่นเต็นแรงเต็นกาทำท่าที่
ช่างไม่มีน้ำจิตคิดเมตตา

ชีวิตเขาชีวิตเราเอาใจคิด
รักชีวิตรักตัวกลัวหนักหนา
จงรู้สึกนึกคิดพิจารณา
ความเมตตาให้มีอยู่คู่ใจเรา

เห็นผู้ใดพลัดตกหกล้มสิ้น
อย่าได้ยื่นหัวเราะเยาะเย้ยเขา
รับพุงประคองไว้ให้บรรเทา
หมายถึงเรามีศีลธรรมประจำใจ

ใครล่วงเกินหน้อยนิดไม่คิดโกรธ
รู้ยกโทษไม่ขุ่นเคืองเป็นเรื่องใหญ่
มีน้ำจิตคิดเมตตาให้อภัย
จะสุขใจสุขกายหมายให้ดี

ดูจะวัฒนาสถาพร
ถ้าถือธรรมคำสอนของฤาษี
นักเรียนไหนอาศัยวัดปฏิบัติ
เมื่อได้รับหน้าที่เป็นเจ้านาย

จะปกครองโดยธรรมไม่ลำเหลือ
ธรรมะเจือจืดจ่อข้อจำกัด
เหมือนนายชวนหลักชัยในภาคใต้
ที่มาได้เป็นนายปกครองคน

บทตั้งเมือง

ดูจอหนังฟังนิยายหลายพันปี
ตรงจอนี้ท่านอ่านหนังสืออาจารย์สถิต
บัณฑิตศิลป์อื่นอยู่บอกหม่อมมิตร
ตั้งสอนศิษย์ให้รู้กันหลายพันคน

ปัจจุบันเป็น ผอ. อัยยอด้ก
สอนศิษย์รักแนบเนียนอยู่โรงเรียนวัดหมน
เขาตั้งให้เป็นกลุ่มของชุมชน
อาจารย์จนเพราะใจใหญ่กว่าตัว

ไม่เล่าเรื่องประวัติสมบัตินคร
ถ้าใครรู้ว่าจนเคียวคนหัว

เจ้างานรับมาแสดงแกงหมูวัว
 กลับเล่นตัวว่าหนังครุฑวิชา
 กลับเข้าใจว่าไม่มีใครมาประชิด
 หนังสือติเขี้ยวชาญไปทางการศึกษา
 มาเล่นหนังยังไม่คิมิปัญญา
 ต้องไปหาผู้เขี้ยวชาญด้านศิลป์
 นิยายหนังเรื่องนี้ที่แสดง
 จากนามแฝง ของ ส. สงวนศิลป์
 พระราชาปัจเจกครองธานีินทร์
 แห่งบุรีรินทร์โกศลจนชรา

ราชโอรสของพระเจ้าปัจเจก
 คูเบียงเบนหลายประเด็นเป็นปัญหา
 ร่วมพระครุฑมาเป็นคู่กุสุมา
 ราชบิดาและมารดารำคาญใจ
 สามัญชนเกิดลูกตนมาเป็นครอก
 คูไม่ออกกว่าชั่วที่ตัวไหน
 เรามิลูกสองคนแสนจนใจ
 คูนิสัยเลวกว่าสามัญชน
 พระชนกชนนินี้ย้ำแยะ
 สุดจะแก้ปัญหาน้ำตาหล่น
 หน้าดำหนักเมื่อนั่งพักกันสองคน
 จึงนำเอาเหตุผลเข้ามาสนทนา

งเมือง

มีเมืองหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งสมุทร
 กว้างใหญ่สุดเหมาะสมอุดมลิน
 มีโอกาสณันบทรพีในดิน
 ตั้งเมืองแมนแดนเมืองมินทร์สยามพรหม
 อำนาจส่งองค์กษัตริย์ประภัสสร
 ได้สืบติดไม่ผิดตอนมาเหมาะสม
 ประมุขชาติไม่ขาดเชื้อเหลือคำชม
 อยู่ในพรหมวิหารสี่มีเมตตา
 พระทัยงามน้ำพระทัยสดใสแสน
 ชนในค้ำวชาวในแดนแสนสุขา

เมืองหลวงติดไม่ผิดตั้งฝั่งคงคา
 มีคู่ค่ายไว้รักษาพระนคร
 กำแพงเมืองเบื่องได้ไว้ประตุ
 ทหารอยู่คุ้มป็นยืนสลอน
 โดยรอบมีสี่ทิศปิดบัญชี
 อิกโกลไคโนนครไม่ผิดเคื่อง
 ปราสาททองห้องประทับประดับเพชร
 มีแก้วเก็จนพเก้าเขี้ยวขาวเหลือง
 แกะสลักปักสมิงสิงห์คู่เมือง
 ขยับเยื้องปากแฉียงแผ่ตามอง
 เขี้ยวก็แหลมแก้มขยายสองฝ่ายดู
 ใครได้ดูรูปประดับยังสยบสยอง
 ยอดปราสาทเหมือนหุบเสกฉายเมฆล่อง
 เม็ดทับทิมจลิมทองผ่องอำไพ
 เสียรนาคิมิครุฑาจะจูดฉก
 เผยออกกางปีกฉีกหางใหญ่
 เอานิ้วเก็บเล็บเกี่ยวเสี้ยวกระไร
 อำนาจในความคิดจิตรกร
 นี้พระองค์ทรงนั่งบัลลังก์รัตน
 เสวตฉัตรร่มเรียงเคียงสมร
 พระแม่ชาติอำนาจปกพสกนิกร
 เหล่าโยธามโหทรเข้าวันทา
 คอขรับราชโองการงานกษัตริย์
 ตามประวัติตะลุงไทยเราสามใส่ภาษา
 สมมุติเป็นตอนเข้าประมาณแก่นาฬิกา
 นำเหตุผลสนทนา...ตามเวลาที่ทรงงาน...

บทถายีสอนศิลป์ : (ต่อว่า)

นักบวชดาบส พอกดไม่คิด
 ลูกศิษย์รุ่นสูง ทำให้ภูพลอยเสียด
 ไม่ทันเต็มบ่าว ไปกินเหล้ากินเบียร์
 นิสัยใจเสียด เมาเบียร์ในบาร์
 ตัวยังเท่าหีด เหน็บมีดปลายแหลม
 วางแค้นว่าโต แผลงไม้จาวจา

ไฉ่คิกายซุบ	เพราะมีงสุบักัญชา	เด็กเด็กทุกวัน	มันทำกันชอบกล
ขาวโรยหน้า	ยาบักะกิน	สนุกชุกชน	ไปในทางที่ผิด
ทินเนอร์กะคม	ในอาศรมญาติ	ชาติคือตาเขียว	ออกไปเที่ยวทุกทิศ
ดีแล้วหรือ	ก็มันถือสัตย์ศีล	มันไม่ได้คิด	จะเสียนาคด
าพาเห	กามอะทิน	ทั้งหญิงทั้งชาย	พูดกันไม่รู้ฟัง
าหากิน	หมดสิ้นป่าณา	ค้นหาป่าคลัง	มีลุยเสียหมด
ห้าข้อทุ่มฉลาด	ก๊วยนบาตรหัวเข่า	นั่งกอดเอวเด็กชาย	ซ้อนท้ายรถ
ศิษย์เมาเหล้า	เผ่าวัดซัดหมา	ถึงหนนคคแตกโค้ง	พันไปโรงพยาบาล...
นเย็นไปซัด	ไก่แจ้ววัดได้มา		
แกลัมสุรา	บ้ำบ้ำทั้งเพ		
ไข่เท่าดอกจูด	คำพูดหยับหมอ	บทแม่สอนลูกสาว	
เข้าบิบบหลวงพ่อ	โคลงอี้ออยาเห่	ถูกเป็นหญิงสิ่งที่ได้ลูกต้องมีมารยาท	
อ็อกกลิ้งเคลือบโคลง	มันโกง โกงเกก	อย่าให้ขาดเกินเหตุประเภทหญิง	
มันห้ความดี	ไม่มีในตัว	ยิ่งวัยสาววัยงามความเป็นจริง	
ไหนว่าเด็กวัด	ไปเที่ยวฟัดเด็กหญิง	ใจถูกหญิงนิกขำเป็นของธรรมดา	
ายสิ่งหลายอย่าง	เดี๋ยวกะหรางเงหัว	(เปลี่ยนทำนอง)	
ดได้สักที	ให้ทำดีเลิกชั่ว	การหาคู่ตามที่หนูปองหวัง	
ระมะพาตัว	ให้ขลาดกลัวอบาย	ต้องระวังนะแม่หล่อนก่อนหา	
สมเป็นเด็กวัด	ปฏิบัติตัวดี	ได้คู่ผู้ดีลูกมีหน้าตา	
บอ้อมอารี	ความดีแพร่หลาย	สร้างทะเลหาฐานะไม่เลว	
รู้ชอบ	นบนอบร่างกาย	ได้คู่หนุ่มพาลเกียจคร้านข่มขู่	
าพกราบไหว้	ตายายทวดปู่	กินเหล้าเจ้าชู้นำหนูตกแหว	
พูดจาอ่อนน้อม	จงถนอมตัวเด็ก	ฝ่ายพัวตัวเสียฝ่ายเมียก็เลว	
แรกเล็กเล็ก	คนจะรักหนักหนู	ยิ่งเร็วร้ายแรงหมดตำแหน่งคน	
ที่คิงาม	ให้ทำตามคุณครู	จงคิดก่อนได้อย่าให้ก่อนหา	
นรู้วิชา	เอาไว้พาตัวคน	พลาดเพ็ลยเสียทำน้ำตาเธอหล่น	
เด็กเด็กศึกษา	ใหญ่ขึ้นมาสร้างตัว	แรงรักหนักหนาแรงกว่าจักรกล	
ชอบครอบครัว	รู้ไว้ได้ผล	หลายคนหลงคิดเหมือนติดบ่วงพราณ	
งยาเสพติด	เป็นภัยพิษแก่ตน	นางหงส์ปีกหักตกปลัดขี้สาอง	
คนยอมรู้	เห็นอยู่กับตา	อย่าทดลองเป็นหญิงหัวสาวหาญ	
อย่าไปทดลอง	มันเป็นของไม่ดี	อย่าอ้อร้อเหมือนหญิงบริการ	
มากมายมี	ถูกให้หมอรักษา	หญิงอยู่บ้านต้องรู้งานของตัวเอง	
ซ์ทับสับสน	บ้างคนเป็นบ้า	เห็นเด็กทุกวัน ไม่ทันรู้ไหร	
ะสาทมึนชา	เพราะกินยาเสพติด	เข้าใจแต่ว่าล่างขาจับตัว	

สุนทร วีรวุฒิ (โกฉัง) เจ้าของและผู้จัดการห้างราชธานี รับผลงานไปเผยแพร่ผ่านสื่อแถบบันทึกเสียง

เข้าทำนองช่างเอาทองห่อตัว
 คำคำต้อยไม่ได้ร้อยเปอร์เซ็นต์
 หลอกขายได้เอาไปใช้ลอบดู
 คนเขารู้เพราะตาหูคนเห็น
 ได้เมียสาวเมียหุงข้าวไม่เป็น
 ใอัน่ากลัวสามแม่ผัวนิทา
 ลูกสาวแม่อายุแก่หริตติ
 รู้หน้าที่ก็ยังมีคนหา
 เด็กรุ่นนี้ยี่สิบปีกว่ากว่า
 น่ว่าพอเข้าสู่หอแต่งงาน
 พอบรรลุต้งอายุเต็มขั้น
 อยู่กินกันพอรู้มันเปรี้ยวหวาน
 ผู้หญิงคิดได้เป็นศรีของแม่บ้าน
 ฟังโบราณไว้มั่ง-อย่าหนุกตามสังคม...

เมฆนาง : บ่าวน้อยชมนาง

(ข) แลน้องมองนาง สองปรางนวลนึ่ง
 แดงแกลิ่งอ้ม ยิ้มรับกับฉัน
 ล่นเล่น ให้พี่เห็นไรฟัน
 ใญจริง น้องผู้หญิงรูปงาม

ควักคางคอ
 พี่อยากรู้
 นมหรือเนื้อ
 ยามกรายแขน
 ล้าขานแขน
 โปกผายผึ่ง
 รสกลิ่นเสียง
 ปลงไม่ตก
 ถ้าตุ๊กตา
 พี่จะต้อง
 นี่เป็นของ
 ให้ถือสิทธิ์
 ต้องพร้อมไป
 ยึดถือครอง
 น้องเหอน้อง

(ญ) น้้นรอก่อน
 ถ้าน้องให้
 เดียวว่าหล่อน
 หลึงใจทรม
 เจ็บดาวคืน

พูดก็เพราะหวาน
 ชวนปราศรัยไต่ถาม
 ขึ้นทูนเสื้อฟองาม
 คู่ออนแอ้นเอวองค์
 เนื้อนางแน่นเต็มตึง
 สิ่งที่ตั้งให้หลง
 รูปสำเนียงทรวงตรง
 พี่หนักอกนึกอาย
 ในร้านค้าขายของ
 หยิบดูของเขายาย
 ที่ถูกต้องไม่ได้
 ต่อเมื่อจิตตรงกัน
 ทั้งหัวใจสีห้อย
 เขมอบของให้ฉัน
 จะขอต้องตัวกัน
 ถูกพี่หลอนฉันเจ็บ
 พี่ผู้ชายไต่ฉัน
 เทียวร้อยอนหาเจ็บ
 เหลือกว่าหนามตอกเล็บ
 เพราะหลงลิ้นผู้ชาย

มีดกรีดหนีด เอายาพิษราดเล่น
 คแผลเป็น มองแลเห็นไม่หาย
 (ข) คนอย่างพี่ หน้าตาดีพอได้
 ปล่อยปลิ้น พุดเล่นลั่นลมลง
 (ญ) ลิ้นผู้ชาย พุดไปได้ร้อยท่า
 เวออกมา ลินแต่พระพ่อหลวง
 ศนา สอนลีกาแกมลง
 เลิกหลง เปลื้องสรวงคลุมนาง
 ขึ้นสวรรค์ พระท่านนั้นพุดหก
 ึงเปิดอก นำนรกเข้าขวาง
 (ข) หือคนห้วง ยกพ่อหลวงมาอ้าง
 หน้านาง นื่องนี้ช่างสำออย
 ขยับเครียด โอบตัวเอ็ดมาแอบ
 เวียงอาย ยืมให้ชายหน่อยหน่อย
 บื้อเจี้ยคาง นางยืมแยมพอกแก้มลอย
 บ่าวน้อยชมนาง.... อยู่ท่ามกลางสายลม

อายแห่งขมิ้ม

เข้าป่าชมป่าพุดชาไสว
 ไม้ใหญ่ไม้เล็กแน่นแจ็กเต็มหมด
 ไม้ต้นเป็นรูไม้คู่ไม้คด
 ย่านปดงอกปิดขึ้นติดรีงรัง
 ออกจากร่มไม้หวนป้ายแดดดี
 ไรจ้อนร้อนจี๋เหยียบเอาขี้มูลัง
 ไม้ไทรใบอ่อนรังนอนนกกัง
 แลนอยู่ได้รังหวังไซ่ไปนก
 ไม้ไ้อ์ปลายค้ำวนริมควนมืดอ
 กิ่งก่าป้ายอทำคอหยกหยก
 เหลียวหลังหลังเขี้ยวต้นเดียวใบดก
 หนมนกจิกนาไม้หว้าดินเป็ด
 ไม้ยางปางแหกถ้ำแยกกลางขวาง
 ทุ่งแลข้างทาง เห็นยางงอกเห็ด
 เค็ดเค้าสายหยุดละมุดจีเร็ด
 งอกเม็ดปัดทางทองกลางใบมน

ไม้เมาลูกมีถ้าเก็บสักสี่ไห
 นัน ไม้อะไรที่ใบงอกขน
 ไม้ขริหมีขวนเปลือกร่วนทั้งต้น
 เคียนชวยสวสลิ้นนั้นต้นไม้รัง
 ไข่น้ำเข้าในเฟืองไฟเพกา
 ไม้บ้องกัญญาเจาะรูอยู่หลัง
 คุดแรงแดงในคุดไปมาจ้ง
 นายข้งเราพิดเพราะเสพติดกัญญา
 ป่าไม้ชายเขาขยับเบาแล้วนี้
 เพราะเจ้าหน้าที่ไม่คอยรักษา
 ใ้บริษัทเข้าตัดไม้ป่า
 ตีตราเบิกถ่องนายต้องได้กัน
 ภูเขาเตี้ยวันนี้หันมีตั้งโหม้ง
 เป็นเขาหัวโหล้งเสื่อสีห์หมีหัน
 กวางแรดยี่หว่าหมดป่าอยู่กัน
 ถึงวันน้ำหลากเพราะหมดรากไม้รัก
 ทำกันอย่างนี้มันก็ดีไม่น้อย
 หินแหกแตกห้อยน้ำไม่ย้อยสกสก
 ...ทั้งรากไม้รากหญ้าไม้ปะปก
 หินสกปรกหมดกันที่...เพราะไม่มีหญาคลุม

เหล่านี้เป็นตัวอย่างผลงานการประพันธ์
 ของ “ส. สงวนศิลป์” หรือ สงวน สุตมาศ ผู้เป็น
 กวีท้องถิ่นแห่งลุ่มน้ำปากพนังที่ได้ทุ่มเทชีวิตให้
 การรังสรรค์งานวรรณกรรมอันมีคุณค่ายิ่ง และเป็น
 ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของเพลงบอกและหนังสือ
 ตะลุงจำนวนไม่น้อย